

že odstup, jakmile byl straně projeven, odstraňuje smluvní poměr ihned a bezpodmínečně, tak jako kdyby nebyl býval založen. Pokud však o zrušení tom nevěděl, může pojistník premii zaplatiti, pojistitel jest povinen přijmouti platební nabídku, pokud se týče nepřijetím jejím ocitl by se v prodlení a ve prospěch pojistníka nastaly by veškeré účinky zaplacení premie, tudíž zvláště také pojistitelovo pojistné ručení (§ 1419 obč. zák.). Právem poukazuje odvolací soud také na to, že z toho, že, jak zjištěno, pojišťovna upomínala pojištěného o zaplacení pojistného s tím, že jinak dlužné pojistné bude soudně vymáháno, pojištěný mohl právem usuzovati, že pojišťovna na smlouvě trvá a ji zrušiti nemíní.

Čís. 5473.

Stát jest povinen zaplatiti pohledávku, za kterou se zaručil dle Šu 27 čís. 1, 29 čís. 2 zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n., aniž by byl oprávněn odepřítí placení bez vydání postupní listiny nebo postupní doložky vkladní.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Rv I 1840/25.)

Žalující záložna zapůjčila podle dlužního úpisu ze dne 5. ledna 1923 Josefu K-ovi na stavbu domu 320.000 Kč proti pololetní vzájemné výpovědi. Zápůjčka byla zajištěna na domě zástavním právem a Československý stát převzal za ni záruku ve smyslu zákona ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n. O jmění Josefa K-a byl po té vyhlášen úpadek, žalobkyně vypověděla pohledávku, a, ježto ji ani Josef K. ani erár nezaplatil, domáhala se na eráru zaplacení žalobou, proti níž namítl erár, že záruka, kterou stát za vymáhanou pohledávku převzal podle zákona ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n., není rukojemstvím ve smyslu občanského zákoníka, nýbrž širším samostatným právním ústavem, jehož právní povaha je dána předpisem Šu 29 cit. zák. čís. 45/22 a proto nevztahuje se na ní předpis Šu 1356 obč. zák. o splatnosti v případě vyhlášení úpadku na jmění dlužníka. Žalovaný erár projevilo ochotu zaplatiti zažalovanou pohledávku, vydá-li mu žalující záložna předem listinu, potvrzující příjem pohledávky a opatřenou vkladnou doložkou, by se mohl podle ní provést knihovní převod pohledávky na žalovaný erár, žalobkyně však odepřela vydání takové listiny neb převzetí závazku o postupu pohledávky na Čsl. erár, a proto navrhla žalovaná strana zamítnutí žaloby. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Důvody: Spornou zbývá pouze otázka, zda žalovaná strana může se důvodně opíratí návrhu žalobnímu proto, že žalující záložna odepřela jí před zaplacením vydati listinu o převodu pohledávky na žalovaný erár nebo zavázati se před zaplacením k postupu pohledávky žalovanému eráru. A tu dlužno uznati, že zdráhání takové je neoprávněno. Žádost za převod pohledávky na žalovaný erár před zaplacením pohledávky cestou postupu nemá v zákoně opory; neboť jak § 1358, tak i § 1422 obč. zák. předpokládají zaplacení pohledávky a pak dle Šu 1358 obč. zák. dle zákona přechází pohledávka na zaplativšího ru-

kojmi, aniž je potřebí výslovného postupu, dle §u 1422 obč. zák. pak vzniká teprve zaplacením nárok plátce na postup. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jde tu o případ §u 27 čís. 1 a §u 29 čís. 2 zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n. Strana žalovaná uznává, že stát jest povinen pohledávku, za kterou se podle předpisů právě citovaných zaručil, byla-li vypovězena, věřiteli zaplatiti, čímž v zásadě uznává, že stát i v tomto případě jest povinen zažalovanou pohledávku s příslušenstvím žalobkyni zaplatiti, ale snaží se dovoditi, že věřitelka má vzájemnou povinnost, by státní správě buď vydala listinu o postupu zažalované pohledávky dle §u 1422 obč. zák. anebo potvrdila příjem valuty a vydala kvitanci opatřenou intabulační doložkou za účelem knihovního převodu pohledávky následkem postupu ze zákona, při čemž poukazuje jednak na § 1358, jednak na § 1426 obč. zák. Předpis posléz uvedený není odvolatelem citován vhodně. Podle §u 1426 obč. zák. byl by žalovaný oprávněn žádati od žalobkyně pouze kvitanci, obsahující náležitosti, tamtéž uvedené, a tu doznal žalovaný ve sporu sám, že žalobkyně jest ochotna žalovanému takovou kvitanci vydati. Leč § 1426 obč. zák. neobsahuje ustanovení o tom, že by věřitel byl povinen vydati plátci kvitanci opatřenou intabulační doložkou, žalovaným žádanou, a nemá tedy tento požadavek žalovaného v §u 1426 obč. zák. opory. Pokud jde o použití §u 1358 obč. zák., není odvolatel ve svých vývodech důsledným. Na jedné straně napadá názor prvního soudu, že podle §u 1358 obč. zák. přechází pohledávka na zaplativšího věřitele dle zákona, aniž je potřebí výslovného postupu, a snaží se dovoditi, že záruka podle zákona o stavebním ruchu státem převzatá není rukojemstvím ve smyslu občanského zákona a že tudíž nelze předpisů občanského zákona o rukojemství v tomto případě použiti ani obdobou, připouští na straně druhé možnost postihu podle §u 1358 obč. zák. i v tomto případě, čímž dává prvnímu soudu ve příčině použití §u 1358 obč. zák. za pravdu. Podle názoru soudu odvolacího má v tomto případě předpis §u 1358 obč. zák. význam rozhodující. I kdyby pravdou bylo, že záruka, kterou stát poskytuje věřiteli a dlužníku dle §u 27 čís. 1 a §u 29 čís. 2 zákona o stavebním ruchu, jest upravena způsobem samostatným a od předpisů občanského zákona o rukojemství odchylným, není to nikterak na závadu, by v tomto případě nebylo předpisu §u 1358 obč. zák. použito. Předpis tento platí nejen ve případech rukojemství ve smyslu občanského zákona, nýbrž ve všech případech tomu podobných. Již podle judikátu čís. 208 vydaného před třetí dílčí novelou byla platnost §u 1358 obč. zák. uznávána pro všechny případy, ve kterých někdo platí dluh formelně svůj, ale materiálně cizí, a třetí dílčí novela vytýčila rozsah působnosti téhož paragrafu tak, že platí ve všech případech, kdy někdo zaplatí dluh, za který osobně nebo určitými kusy majetku ručí. Že v tomto případě jde o dluh, za který stát osobně ručí, o tom nemůže býti důvodné pochybnosti (§§ 27, 29 a 61 zákona čís. 45/22). Tím je dovozeno, že v tomto případě jest použití předpisu §u 1358 obč. zák. Podle tohoto předpisu vstoupí stát, zaplatí-li zažalovanou pohledávku, již ze zákona do práv věřitelových a bude věřitel jím uspokojený povinen vydati mu veškeré právní pomůcky, jež proti hlavnímu dlužníku Josefu K-ovi má, tedy na

př. dlužní úpis a pod. Na vydání listiny postupní anebo postupní doložky vkladní stát oproti uspokojenému věřiteli nároku nemá a také těchto právních listin nepotřebuje, poněvadž má možnost uplatňovati své nároky, které naň ze zákona přejdou, již na základě §u 1358 obč. zák. Prvý soud opřel tudíž právem své rozhodnutí o § 1358 obč. zák., ale pochybil, pokud se dovolával též §u 1422 obč. zák. Předpisy těchto dvou paragrafů vylučují se navzájem a je-li dovozeno, že v souzeném případě platí § 1358 obč. zák., je tím použití §u 1422, pokud se týče i § 1423 obč. zák. vyloučeno. Také strana žalovaná poukazuje na §§ 1422 a 1423 obč. zák. neprávem. Obava strany žalované, že by postížní právo státu bylo ohroženo tím, že by věřitel mohl vydati vedle kvitance státní správě také výmaznou listinu stavebníkovi, není na místě, neboť proti takovému jednání je stát chráněn předpisem §u 1360 poslední věta obč. zák. Rozhodnutí nejvyššího soudu, na něž odvolatel poukazuje, nemají v tomto případě významu. Důležitým jest judikát čís. 208, ale ten svědčí proti názorům odvolatelem hájeným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posoudil věc v podstatě správně po stránce právní. Pokud žalovaná strana odporuje obdobnému užití §u 1358 obč. zák., je poukázati na to, že názor odvolacího soudu kryje se s náhledem projeveným na str. 140 spisu: »Zákony o podpoře stavebního ruchu« díl I., a sice s výkladem připojeným autorem Drem Hynkem Kubištou k §u 29 v odst. III., podle něhož stát, zaplativ z důvodu záruky věřitelovi za dlužníka, vstupuje podle §u 1358 obč. zák. do práv věřitelových. Avšak ani o tom není třeba uvažovati v dovolacím řízení, v němž jde jedině o otázku, zda žalovaná strana jest oprávněna odepřítí placení zažalované pohledávky bez vydání postupní listiny anebo postupní doložky vkladní. Žalovaná strana dovozuje právo to ze zákona o stavebním ruchu čís. 45 sb. z. a n. z r. 1922, ale zákon ten neobsahuje ani výslovného předpisu, ani jiného ustanovení, z něhož by se dal nárok ten odvoditi. Dovolatelka sama odůvodňuje nárok ten jedině poukazem na ohrožení svého postížního nároku. Ani v tomto směru nelze s ní souhlasiti. § 61 zákona odst. 4, jednající o postihovém právu, poukazuje na zvláštní nařízení, jež nebylo dosud vydáno. Nařízení vlády čís. 160 z r. 1923, zmiňující se o postihovém právu podle §u 61 zákona, poukazuje na zvláštní nařízení, jež bude vydáno teprve po roce 1925, jinak však vylučuje právo to do konce roku 1925. Jiného ustanovení o postihu zákon neobsahuje. I tento názor odpovídá náhledu vyslovenému v uvedeném již spise na témže místě, jakož i v dílu II. na str. 167. Nezáleží na zmínce, obsažené v odvolacím spise, o námitce učiněné v jiném sporu, že dlužník nesplnil podmínek podpory, ježto žalovaná strana uznává v tomto sporu povinnost svou k placení, činíc ji závislou jedině na vydání kvalifikované listiny.

Čís. 5474.

Odklad exekuce vyklizením (zákon ze dne 31. března 1925, čís. 51 sb. z. a n.).